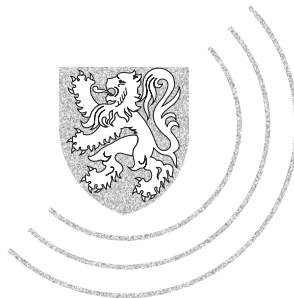

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

5 maart 2004

ONTWERP VAN DECREET

houdende de toekenning van dienstencheques voor kinderopvang

INHOUD

	Blz.
Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet	7
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen	13
Advies van de Raad van State	25
Ontwerp van decreet	35

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

ALGEMEEN

Een eerste doelstelling van het voorliggende ontwerp van decreet is het verlenen van bijstand aan gezinnen en hun kinderen door :

1° de gezinnen een tegemoetkoming te verschaffen in de kosten voor hun kinderopvang ;

2° het aanbod van de kinderopvang uit te breiden.

Een tweede doelstelling is de realisatie van bijkomende tewerkstelling in de sector door de uitbreiding van het aanbod.

Het betreft hier dus een decreet dat enerzijds betrekking heeft op bijstand aan personen inzake kinderopvang, en anderzijds betrekking heeft op een tewerkstellingsprogramma : het aanbod van de kinderopvang wordt uitgebreid door de tewerkstelling in deze sector eveneens uit te breiden.

Om de hierboven vermelde doelstellingen te verwezenlijken, wordt een stelsel van dienstencheques voor kinderopvang ingevoerd.

Eind 2001 werd er reeds een federaal stelsel van dienstencheques gecreëerd (de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen en het KB van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques). De financiering van dit stelsel gebeurde op basis van een gelijke inbreng vanwege de federale en de gewestelijke overheid. In de loop van 2003 werd er effectief gestart met het stelsel in het Vlaamse Gewest.

De wet voorzag mogelijke activiteiten op het vlak van huishulp van huishoudelijke aard, kinderopvang en hulp aan huis voor bejaarden, zieken of gehandicapten.

In het Vlaamse Gewest werd ervoor geopteerd in een eerste fase dienstencheques enkel voor activiteiten van huishulp van huishoudelijke aard aan te wenden.

De noodzakelijke Vlaamse erkenning van ondernemingen die met dienstencheques kunnen werken werd geregeld via het besluit van de Vlaamse regering van 14 maart 2003 tot erkenning van ondernemingen voor het aanbieden van huishulp van huis-

houdelijke aard die gefinancierd wordt door de dienstencheques.

Het stelsel kende vooral in Vlaanderen een groot succes.

Op de Nationale Werkgelegenheidsconferentie van 9 oktober 2003 werd overeengekomen dat de federale overheid vanaf 1 januari 2004 de volledige budgettaire last voor de dienstencheques voor huishulp van huishoudelijke aard zal dragen en ook zal instaan voor de erkenning van de ondernemingen. Het bestaande stelsel van dienstencheques werd aldus een volledig federale aangelegenheid.

Voormelde Werkgelegenheidsconferentie voorzag nochtans ook dat de Gewesten en Gemeenschappen voor de hun toebehorende bevoegdheden kunnen voortbouwen op het systeem van de dienstencheques. Daar het systeem van de dienstencheques voor huishulp succesvol was in het Vlaamse Gewest wil de Vlaamse overheid zulk een systeem nu zelf gaan toepassen binnen haar eigen bevoegdheid en volledig binnen haar eigen budget.

Onderhavig decreet beperkt het toepassingsgebied van het Vlaamse dienstencheque-stelsel tot het domein van de kinderopvang. Dit was één van de vooropgestelde domeinen in de Werkgelegenheidsconferentie.

Het stelsel van de dienstencheques bestaat erin dat voor deze afgebakende activiteit men een beroep kan doen op hiervoor erkende ondernemingen. De gebruikers kopen bij het erkende uitgiftebedrijf een dienstencheque. Deze vertegenwoordigt allereerst een nominale waarde. Naast deze nominale waarde vertegenwoordigt deze cheque echter ook een aanvullend bedrag dat door de Vlaamse overheid gefinancierd wordt aan het uitgiftebedrijf. Zowel de nominale waarde als het aanvullend bedrag zullen door de Vlaamse regering vastgelegd worden. Eventueel kan geoordeeld worden dat er redenen zijn om deze bedragen variabel te maken afhankelijk van de gebruikers. De gebruiker betaalt de erkende onderneming met de dienstencheque.

De erkende onderneming dient deze dienstencheque vervolgens in bij het erkende uitgiftebedrijf. Het uitgiftebedrijf stort dan de nominale waarde evenals het hierbij horende aanvullende bedrag door aan de erkende onderneming.

Niet alle ondernemingen worden zomaar toegelaten met dienstencheques te werken. De opvang van kinderen vereist immers een duidelijk wer-

kingskader dat steunt op kwaliteit en deskundigheid. Het decreet legt in ieder geval al als voorwaarde vast dat de onderneming erkend moet zijn door Kind en Gezin. Deze bepaling stimuleert de kwaliteitszorg binnen de welzijnssector. In elk geval bevat het decreet concrete voorwaarden waaraan de betrokken ondernemingen moeten voldoen.

Voorts wordt het tewerkstellingskader, de tweede doelstelling, geëxpliciteerd. Het moet hier zoals bij de Vlaamse tewerkstellingsprogramma's reeds jaren het geval is, gaan om de aanwerving van niet-werkende werkzoekenden. Gelet op het belang van de tewerkstellingsvoorwaarde dient deze voorwaarde ook permanent getoetst te worden.

Teneinde de gebruikers het fiscaal voordeel te verlenen dat verbonden is aan de dienstencheque zal gebruik gemaakt worden van de mogelijkheid terzake, vervat in artikel 80 van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van de buurtdiensten en -banen, zoals gewijzigd door de programmawet van 22 december 2003. Dit artikel bevat een aantal voorwaarden die het betrokken Gewest of de betrokken Gemeenschap moeten volgen indien men eenzelfde fiscale behandeling wil. Het betreft hier inzonderheid de voorwaarden dat het moet gaan om banenscheppende activiteiten (cfr. art. 9 ontwerp), om natuurlijke personen als gebruikers (cfr. art. 2, 4° van het ontwerp), om door de bevoegde overheid erkende ondernemingen (cfr. art. 8 van het ontwerp), om de tewerkstelling van werknemers overeenkomstig vastgestelde modaliteiten (cfr. art. 9, § 3 van het ontwerp) en om diensten waarvan de kwaliteit wordt gewaarborgd (zie artikel 8). Het geheel moet omkaderd worden door een bilateraal samenwerkingsakkoord met de federale overheid.

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel regelt de aangelegenheden waarvoor de Vlaamse Gemeenschap grondwettelijk bevoegd is. In casu betreft het hier de toepassing van enerzijds artikel 5, § 1, II, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zijnde de bijstand aan personen en meer bepaald het gezinsbeleid met inbegrip van alle vormen van hulp en bijstand aan gezinnen en kinderen, en van anderzijds artikel 6, § 1, IX, 2°, van dezelfde bijzondere wet, zijnde een programma van wedertewerk-

stelling van uitkeringsgerechtigde volledig werklozen en van daarmee gelijkgestelde personen. De decreetgever onderschrijft wat deze laatste rechtsgrond betreft, het advies van de Raad van State van 12 februari 2004 niet.

De Raad van State geeft een zeer enge definitie van het begrip "programma voor wedertewerkstelling". De Raad baseert zich voor de invulling van dit begrip volledig op de bespreking en de verklaring van de toenmalige Minister van Institutionele Hervormingen in 1980. Zoals uit dit advies blijkt, aanvaardt de Raad van State geen evolutieve invulling van de desbetreffende wetsbepaling. Dergelijke stellingname bestendigt het behoudt van nepstatuten en staat haaks op het voornemen van de Vlaamse regering om de nepstatuten te regulariseren en tewerkstellingsprogramma's op te zetten in de reguliere economie met gewone arbeidsovereenkomsten.

De Vlaamse regering wijst er op dat het principe van een evolutieve invulling van de bijzondere wet nochtans ook door de federale overheid reeds aanvaard werd.

Hierbij kan verwezen worden naar de evolutieve invulling van het begrip "arbeidsbemiddeling" in de zin van art. 6, § 1, IX, 1°, van de bijzondere wet. In casu had de Belgische Staat aanvankelijk volgende beroepen bij de Raad van State ingesteld :

1° het verzoekschrift van de Belgische Staat dat op 23 december 1991 werd ingediend om de nietigverklaring te vorderen van het besluit van de Vlaamse Executieve van 11 september 1991 tot wijziging, met betrekking tot outplacement en loopbaanbegeleiding, van het besluit van de Vlaamse Executieve van 21 december 1988 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding ;

2° het verzoekschrift dat de Belgische Staat op 20 augustus 1993 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van het besluit van de Vlaamse Executieve van 9 juni 1993 houdende regeling tot erkenning van de outplacement-, wervings- en selectiebureaus van het Vlaams Gewest.

In beide gevallen heeft een evolutieve invulling van de in de wet gehanteerde begrippen er toe geleid dat de Belgische Staat afstand deed van het geding (afstand van beide beroepen werd door de Raad van State ingewilligd op 26 januari 2004). De federale overheid bevestigde door deze afstand dat het begrip "arbeidsbemiddeling" evolutief mag

worden geïnterpreteerd en derhalve ook de nieuwe dienstverleningsvorm “outplacement” kan omvatten.

Artikel 2

Dit artikel definieert een aantal kernbegrippen in het ontwerp van decreet :

- 1° de wet waarop de dienstencheque steunt, is de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van de buurtdiensten en -banen, zoals gewijzigd door de programmawet van 22 december 2003 ;
- 2° de dienstencheque is in essentie een betaalmiddel. Dit principe wordt in artikel 3 verder uitgewerkt ;
- 3° het betaalmiddel dienstencheque wordt door een specifieke uitgiftebedrijf op de markt gebracht ;
- 4° de Vlaamse regering zal bepalen welke gebruikers op het stelsel van de dienstencheque beroep kunnen doen. In elk geval betreft het natuurlijke personen die behoefte hebben aan kinderopvang ;
- 5° de ondernemingen die potentieel in aanmerking komen zijn eerstens de door Kind en Gezin erkende crèches of initiatieven van buitenschoolse opvang en tweedens ondernemingen wier activiteit of doel minstens gedeeltelijk bestaat uit het instaan voor kinderopvang ;
- 6° deze definitie betreft Kind en Gezin.

Artikel 3

Het stelsel van dienstencheques maakt kinderopvang aan huis mogelijk en beoogt de gezinnen een tegemoetkoming te verschaffen in de kosten voor hun kinderopvang en het aanbod van de kinderopvang uit te breiden. Voor de betaling van hun kinderopvang krijgen gezinnen dienstencheques die, via een hierbij horend aanvullend bedrag dat door de Vlaamse overheid gefinancierd wordt, een tegemoetkoming in de kosten hiervan inhouden.

Artikel 4

De dienstencheques kunnen enkel uitgegeven worden door het specifiek hiertoe aangewezen uitgiftebedrijf.

De Vlaamse regering zal de procedure bepalen die gevolgd dient te worden om tot de aanwijzing van het uitgiftebedrijf te komen.

Artikel 5

Dit artikel bepaalt de werkwijze van de dienstencheque.

De gebruiker betaalt met zijn dienstencheque aan de erkende onderneming die de beoogde activiteiten uitgevoerd heeft.

De Vlaamse regering financiert in naam en voor rekening van de gebruiker aan het uitgiftebedrijf een aanvullend bedrag per gepresteerd uur gebaseerd op grond van het aantal dienstencheques gevalideerd door het uitgiftebedrijf.

Het uitgiftebedrijf stort dan aan de onderneming de waarde door van de door deze onderneming ingediende dienstencheques evenals het hierbij behorende aanvullend bedrag.

Artikel

De Vlaamse regering treedt van rechtswege in de plaats van de gebruiker ten belope van het aan het uitgiftebedrijf gestorte bedrag.

Artikel 7

De Vlaamse regering dient een aantal modaliteiten van de dienstencheque te bepalen.

Het gaat hier allereerst om de vorm van de dienstencheque.

Vervolgens de waarde van de cheque zelf en van het hierbijhorend aanvullend bedrag, die eventueel kunnen variëren in functie van de gebruiker.

Ten slotte dienen de nadere voorwaarden en regels voor de stortingen bepaald te worden.

Artikel 8

De activiteiten die aldus bepaald worden kunnen enkel verricht worden door ondernemingen die speciaal hiervoor een erkenning gekregen hebben.

In paragraaf 2 van dit artikel worden de minimale erkenningsvoorwaarden vastgesteld. De Vlaamse regering is bevoegd om de in § 2 vermelde voorwaarden nader te omschrijven. Krachtens het bepaalde van § 4 bepaalt de Vlaamse regering de erkenningsprocedure met inbegrip van de schorsing en intrekking ervan.

Artikel 9

De activiteiten kunnen enkel verricht worden door niet-werkende werkzoekenden, die hiertoe door de erkende onderneming dienen aangeworven te worden.

De Vlaamse regering bepaalt wat onder niet-werkende werkzoekenden dient te worden verstaan en kan eventueel nog nadere voorwaarden vastleggen waaraan de werkzoekenden moet voldoen.

De betrokken werkzoekenden dienen vooraleer ze kunnen tewerkgesteld worden in het kader van de dienstencheques voor kinderopvang een opleiding te hebben gevolgd die erkend is door Kind en Gezin. Deze opleiding heeft tot doel de passende competenties voor dit soort werk bij te brengen. Die werkzoekenden dienen vervolgens aangeworven te worden met een arbeidsovereenkomst dienstencheques in de zin van de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen, zoals gewijzigd door de programmawet van 22 december 2003. Eventueel kan de Vlaamse regering nog nadere voorwaarden opleggen waaraan de tewerkstelling dient te voldoen.

De betrokken onderneming dient voorafgaand een verklaring op eer over te maken aan de minister bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid waarin ze het engagement neemt een niet-werkende werkzoekende tewerk te stellen. Deze verklaring wordt gevalideerd door de minister.

De erkenning van een onderneming kan worden ingetrokken indien de tewerkstellingsvoorwaarden niet door haar worden nageleefd.

Artikel 10

De Vlaamse regering dient de concrete voorwaarden en modaliteiten voor de verwerving en het gebruik van de dienstencheque te bepalen.

Artikel 11

Het toezicht op het stelsel van dienstencheque zal gebeuren door de ambtenaren hiermee door de Vlaamse regering belast. In elk geval voert de Administratie Werkgelegenheid van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap het toezicht uit op de naleving van de tewerkstellingsvoorwaarden en rapporteert hierover jaarlijks aan de Vlaamse regering.

Artikel 12

De Vlaamse regering zal de datum van inwerking-treding van dit decreet bepalen.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

*De minister vice-president van de Vlaamse regering,
Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme,*

Renaat LANDUYT

*De Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid
en Gelijke Kansen,*

Adelheid BYTTEBIER

VOORONTWERP VAN DECREET

VOORONTWERP VAN DECREET

houdende de toekenning van dienstencheques voor kinderopvang

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Werkgelegenheid en Toerisme is ermee belast, in naam van de Vlaamse regering, het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

HOOFDSTUK I

Inleidende bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° de wet : de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van de buurtdiensten en -banen ;
- 2° de administratie : de Administratie Werkgelegenheid van het Departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap ;
- 3° dienstencheque : het betaalmiddel zoals bedoeld in artikel 3 ;
- 4° uitgiftebedrijf : bedrijf dat de dienstencheques uitgeeft ;
- 5° gebruikers : de door de Vlaamse regering bepaalde categorieën van natuurlijke personen die gebruik kunnen maken van de dienstencheque ;
- 6° onderneming : iedere natuurlijke of rechtspersoon wiens activiteit of doel ten minste gedeeltelijk bestaat in het leveren van de in art 8 bedoelde activiteiten ;
- 7° erkende onderneming : de onderneming die overeenkomstig hoofdstuk III erkend is ;

HOOFDSTUK II

Principe en toepassingsgebied

Artikel 3

Binnen de perken van het begrotingskrediet wordt met het oog op de creatie van bijkomende werkgelegenheid een stelsel van dienstencheques ingesteld dat de gebruikers een tegemoetkoming in de kosten verschaft, op de wijze zoals bepaald in artikel 5, om de in art 8 bedoelde activiteiten door een erkende onderneming te laten uitvoeren.

Artikel 4

§ 1. De dienstencheques worden uitgegeven door het hiertoe aangewezen uitgiftebedrijf.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de procedure voor de aanwijzing van het uitgiftebedrijf.

Artikel 5

§ 1. De gebruiker overhandigt per gepresteerd arbeidsuur een dienstencheque aan een erkende onderneming.

§ 2. De administratie financiert, in naam en voor rekening van de gebruiker, als tegemoetkoming aan het uitgiftebedrijf een aanvullend bedrag per gepresteerd uur op grond van het aantal van de door dit bedrijf gevalideerde dienstencheques.

§ 3. Het uitgiftebedrijf stort de waarde van de dienstencheque en van het aanvullend bedrag door aan de erkende onderneming.

Artikel 6

De administratie treedt van rechtswege in de plaats van de gebruiker ten belope van het aan het uitgiftebedrijf gestorte bedrag.

Artikel 7

De Vlaamse regering bepaalt :

1° de vorm van de dienstencheque ;

2° de nominale waarde van de cheque en het aanvullend bedrag die kunnen variëren in functie van de aard van de activiteit of van de gebruiker, alsmede de nadere voorwaarden en de nadere regels voor de stortingen zoals bedoeld in artikel 5.

Artikel 8

De Vlaamse regering bepaalt de activiteiten waarvoor de dienstencheque kan worden aangewend.

HOOFDSTUK III

Erkenning onderneming

Artikel 9

§ 1. De in artikel 8 bedoelde activiteiten kunnen enkel uitgevoerd worden door ondernemingen die hiertoe erkend worden.

§ 2. De Vlaamse regering bepaalt de voorwaarden en de procedure van de erkenning, evenals de schorsing en intrekking ervan.

HOOFDSTUK IV

Voorwaarden

Artikel 10

§ 1. Voor de uitvoering van de in artikel 8 bedoelde activiteiten dient de erkende onderneming een niet-werkende werkzoekende in dienst te nemen.

De Vlaamse regering bepaalt wat onder niet-werkende werkzoekende wordt verstaan alsook de nadere voorwaarden waaraan deze werkzoekende dient te voldoen.

§ 2. De in § 1 betrokken werkzoekende moet tewerkgesteld worden overeenkomstig de bepalingen vervat in Hoofdstuk II, Afdeling 2 van de wet.

De Vlaamse regering kan nadere voorwaarden bepalen waaraan de tewerkstelling dient te voldoen.

HOOFDSTUK V

Procedure

Artikel 11

De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten en voorwaarden van de verwerving en het gebruik van de dienstencheque.

HOOFDSTUK VI

Toezicht

Artikel 12

De Vlaamse regering wijst de ambtenaren aan belast met de controle van de naleving van de bepalingen van dit decreet en haar uitvoeringsbesluiten.

HOOFDSTUK VII

Slotbepalingen

Artikel 13

De Vlaamse regering bepaalt de datum waarop het decreet in werking treedt.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

De minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme ;

Renaat LANDUYT

ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Brussel, 14 januari '04

AG-IT/04-004

De heer Renaat LANDUYT

Minister vice-president van de Vlaamse regering

Vlaams Minister van Werkgelegenheid & Toerisme

Koolstraat 35

1000 BRUSSEL

Betreft : Adviesvraag voorontwerp van decreet houdende dienstencheques

Mijnheer de minister,

De SERV werd op 5 januari 2004 om advies gevraagd over het voorontwerp van decreet houdende dienstencheques. Het betrof een adviesvraag met verzoek om hoogdringendheid.

De samenstellende organisaties van de raad hebben over dit voorontwerp van decreet geen consensus kunnen bereiken, zodat het dagelijks bestuur tot de slotsom is gekomen dat er geen advies kan worden verleend.

In bijlage vindt u de standpunten van de samenstellende organisaties.

Ik hoop, Mijnheer de minister, U hiermee van dienst te zijn geweest.

Met de meeste hoogachting,

Pieter Kerremans,
Administrateur-generaal.

1. Standpunt van VOKA, UNIZO en Boerenbond

- **Voka, Unizo en Boerenbond** vinden het positief dat de Vlaamse overheid, complementair aan het federale stelsel van dienstencheques, het instrument 'dienstencheque' wil hanteren om in te spelen om een aantal maatschappelijke noden en om de werkgelegenheid te bevorderen. De dienstencheques vormen immers een vraaggerichte, marktconforme en eenvoudige wijze van ondersteuning van deze activiteiten. Ze kunnen er ook voor zorgen dat werk in de zogenaamde 'buurtdiensten' kan worden omgezet in volwaardige jobs in het economisch circuit.
- Het voorliggend decreet is evenwel vooral een 'kader' dat nog concreet zal moeten worden ingevuld door uitvoeringsbesluiten (zie artikel 2, 4, 7, 8, 9). Zonder de concrete invulling te kennen is het moeilijk het voorliggende ontwerp te beoordelen. Alleszins dringen **Voka, Unizo en Boerenbond** er op aan dat bij de uitwerking gestreefd wordt naar soepelheid, eenvoud en werkbaarheid.
- Het is niet duidelijk of dezelfde fiscale modaliteiten van toepassing zijn op de Vlaamse dienstencheques als op de federale (aftrekbaarheid in de personenbelasting, BTW-vrijstelling). **Voka, Unizo en Boerenbond** vinden het aangewezen dat hierover met de federale overheid de nodige afspraken gemaakt worden.
- Artikel 2, 4° stelt dat de categorieën die gebruik kunnen maken van de dienstencheques, door de Vlaamse Regering zullen worden bepaald. Vraag is of het hierbij dan alleen om (categorieën van) natuurlijke personen hoeft te gaan (zoals in het federale systeem van dienstencheques), dan wel of ook bedrijven en organisaties Vlaamse dienstencheques zullen kunnen aankopen. **Voka, Unizo en Boerenbond** dringen er op aan om ook bedrijven de mogelijkheid te geven om 'gebruiker' van dienstencheques te zijn.
- Artikel 3 stelt dat een stelsel van dienstencheques wordt ingesteld binnen de perken van het begrotingskrediet. **Voka, Unizo en Boerenbond** dringen er op aan dat gewerkt wordt met een voldoende ruime (liefst open) enveloppe, en vragen hiertoe duidelijke engagementen van de Regering.
- Artikel 7 bepaalt dat de Vlaamse Regering de vorm van de dienstencheque, de nominale waarde ervan en het door de gebruiker te bepalen bedrag zal bepalen. **Voka, Unizo en de Boerenbond** kunnen zich vinden in deze formulering. De Vlaamse overheid moet voldoende vrijheid hebben om het stelsel te sturen in de richting van de noden die zich in Vlaanderen aandienen. Op deze manier wordt het mogelijk om voor bepaalde activiteiten dienstencheques uit te geven met een waarde die afwijkt van die van de federale dienstencheques.

- **Artikel 8** stelt dat de Vlaamse Regering bepaalt voor welke activiteiten de dienstencheques kunnen worden gebruikt. Het is duidelijk dat hierbij door de Vlaamse Regering in de eerste plaats wordt gedacht aan kinderopvang (cfr. de synthesesetekst van de Ondernemingsconferentie). Voka, Unizo en Boerenbond kunnen akkoord gaan met deze optie, maar menen dat ook andere activiteiten in aanmerking moeten komen voor de dienstencheques. Hierbij moet dan met name worden gedacht aan activiteiten tot nu toe konden worden uitgeoefend in het kader van de Plaatselijke Werkgelegenheidsagentschappen en die niet binnen de federale dienstencheques-regeling vallen. In hoofdzaak betreft dit het begeleiden van personen met een handicap (al dan niet in het kader van het persoonlijk assistentiebudget), het verrichten van tuinonderhoud, en het verrichten van seizoenarbeid in de land- en tuinbouw. Een dergelijke uitbreiding zal ongetwijfeld een aanzienlijk terugverdieneffect (via vermindering van de werkloosheid, bijkomende werkgelegenheid en economische activiteit) genereren voor de overheid. Aangezien de federale overheid hiervan de belangrijkste begunstigde is, pleiten Voka, Unizo en Boerenbond ervoor dat er een regeling wordt uitgewerkt waardoor de Vlaamse overheid mee kan delen in de door haar tot stand gebrachte terugverdieneffecten.
- **Artikel 9** stelt dat de bedoelde activiteiten enkel kunnen uitgevoerd worden door ondernemingen die hiertoe erkend worden. Voka, Unizo en Boerenbond pleiten in dit verband voor haalbare voorwaarden en voor een administratief eenvoudige procedure. De procedure dient zo veel als mogelijk afgestemd te worden met de procedure in het kader van de federale dienstencheques, zodat ondernemingen die erkend willen worden in het kader van beide systemen geen 'dubbel' administratief dossier moeten samenstellen.
- **Artikel 10 § 2** stelt dat de betrokkene moet tewerkgesteld worden met een arbeidsovereenkomst in de zin van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten. Voka, Unizo en Boerenbond gaan ervan uit dat de tewerkstelling, naast de verschillende soorten arbeidsovereenkomsten die voorzien worden in wet van 3 juli 1978, ook zal kunnen plaats vinden in het kader van een 'arbeidsovereenkomst dienstencheques' zoals recent voorzien in de programmawet van 22 december 2003, alsook in het kader van uitzendarbeid.

2. Standpunt VCSP0

2.1 Situering

De Vlaamse Confederatie van Social-Profit Ondernemingen (VCSP0) heeft kennis genomen van de vraag van de Vlaamse regering tot SERV-spoedadvies over het voorontwerp van decreet betreffende de dienstencheques. In deze nota geeft de VCSP0 haar standpunt met betrekking tot het voorontwerp van decreet.

In de memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet (en ook in een begeleidende nota) situeert de Vlaamse regering het voorontwerp van decreet in het kader van de creatie van het federaal stelsel van de dienstencheques.

In het Vlaamse Gewest is meer bepaald geopteerd om – in een eerste fase – de dienstencheques enkel aan te wenden voor activiteiten op het domein van de huishulp van huishoudelijke aard (via een eigen erkenningsprocedure).

De Vlaamse Regering verwijst vervolgens naar de federale Werkgelegenheidsconferentie waarin overeengekomen is dat de federale regering vanaf 1 januari 2004 de volledige budgettaire last voor de dienstencheques m.b.t. de huishulp van huishoudelijke aard zal dragen en tevens zal instaan voor de erkenning van de ondernemingen.

De Vlaamse Regering wil het (federale) systeem van de dienstencheques nu zelf gaan toepassen binnen haar eigen bevoegdheid en met eigen middelen. Er wordt terzake verwezen naar de domeinen kinderopvang en/of hulp aan huis voor bejaarden, zieken of gehandicapten.

2.2 Algemene VCSP0-reactie

In het kader van het Vlaams werkgelegenheidsoverleg (sept. – okt. 2003) heeft de VCSP0 erop gewezen dat de argumenten van de Vlaamse regering (cfr. VESOC-WG/D-03/71) om de dienstencheques – in een eerste fase – te beperken tot de huishulp van huishoudelijke aard nog steeds valabel blijven. Het betreft meer bepaald de volgende argumenten:

- het beperkte budget en de reeds zeer grote vraag inzake huishoudelijke hulp;
- grootste effect ter bestrijding van zwartwerk op het vlak van huishoudelijke hulp;
- de werking van bestaande systemen op de andere domeinen van het welzijnsbeleid (kinderopvang en thuiszorg), die het ingewikkelder maken om een extra systeem ernaast te plaatsen.

In het voorontwerp van decreet wordt niet gerefereerd naar de bovenstaande argumenten. Artikel 8 van het decreet stelt dat de Vlaamse regering bepaalt voor welke activiteiten de dienstencheque kan worden aangewend. In de memorie van toelichting wordt weliswaar opgemerkt dat het stelsel van de dienstencheques beperkt dient te worden tot één of meerdere prioritair geoordeelde maatschappelijke noden (omwille van de beperkte budgettaire ruimte en de noodzaak tot efficiënte inzet van middelen). De afbakening zal dan ook gebeuren op basis van de aldus gedetecteerde maatschappelijke noden die dienstig zijn om met een systeem van dienstencheques te werken.

Omwille van deze argumenten (die door de Vlaamse regering zelf zijn aangebracht), is het volgens de VCSP0 wenselijk en noodzakelijk dat in het decreet zelf expliciet wordt afgebakend welke concrete activiteiten in het stelsel van dienstencheques kunnen worden opgenomen. De Vlaamse regering heeft al concrete voorstellen gedaan, nl. wat de 'flexibele kinderopvang (aan huis)' betreft (cfr. VESOC-WG/D-03/119). Voor de concrete

afbakening van de betreffende activiteiten¹ is (verder) overleg en advies vereist met/van de Vlaamse sociale partners en andere, relevante actoren (bv. Kind en Gezin).

Hierbij moet beklemtoond worden dat het systeem van de dienstencheques niet alleen een finaliteit heeft op het vlak van tewerkstelling (jobcreatie en bestrijding van zwartwerk). Dienstencheques hebben tevens betrekking op het beantwoorden van erkende en cruciale maatschappelijke behoeften. Het kan en mag zeker niet de bedoeling zijn om een tewerk-stellingsmaatregel te gebruiken om de financiering van een brede waaier van erkende voorzieningen in de welzijnssector op een ingrijpende wijze te herzien. De toepassing van de dienstencheque moet beperkt blijven tot bijzondere activiteiten waar het financieel stimuleren van de vraag bij potentiële gebruikers bijdraagt aan het leveren van nieuwe diensten die inspelen op vooralsnog onbeantwoorde maatschappelijke behoeften. Hierbij moet gewaakt worden over de coherentie met de structurele uitbouw van toereikende en kwalitatieve welzijnsvoorzieningen in Vlaanderen, met oog voor sociale herverdeling en volwaardige tewerkstelling.

De VCSPo heeft bovendien gewezen op een aantal consequenties en voorwaarden die verbonden zijn aan een eventuele uitbreiding van het systeem van de dienstencheques naar andere activiteitsdomeinen (kinderopvang en thuiszorg). Het betreft niet alleen enkele aspecten die door de Vlaamse regering zelf zijn aangekaart in het kader van de federale werkgelegenheidsconferentie en het Vlaams werkgelegenheidsoverleg:

- erkenning of minstens advies vanuit welzijn over de noodzakelijke kwaliteit van de dienstverlening (bv. via Kind en Gezin inzake kinderopvang);
- afstemming met bestaande systemen voor kinderopvang en thuiszorg, die met andere en variabele prijszetting werken (cf. sociale tarifiering);
- wijziging van het Vlaamse erkenningsbesluit.

Vanuit de VCSPo zijn ook enkele bijkomende interferenties met de reguliere, erkende dienstverlening gesignaleerd, zoals de kwalificatie- en opleidingsvereisten voor werknemers, de organisatie van kwaliteitscontrole, ... Het decreet bevat echter geen concrete bepalingen die een duidelijk antwoord geven op deze bekommernissen².

Er wordt enerzijds verwezen naar de nader te bepalen voorwaarden en procedure voor erkenning, schorsing en intrekking van 'ondernemingen' die met dienstencheques mogen werken (Art. 9, § 2). In de memorie van toelichting wordt hierbij enkel in algemene zin opgemerkt dat de ondernemingen zullen moeten voldoen aan de vastgestelde kwaliteits- en andere voorwaarden. Dit veronderstelt een zekere selectiviteit in de erkenning van de ondernemingen die in aanmerking komen (zie artikelsgewijze bespreking: Artikel 2, 5°).

¹ De afbakening van de concrete activiteiten die in aanmerking komen kan bepaalde implicaties hebben voor de omschrijving van de gebruikers die beroep kunnen doen op de dienstencheques.

² De voorstellen van de Vlaamse regering m.b.t. dienstencheques voor flexibele kinderopvang (aan huis) geven meer duidelijkheid m.b.t. bepaalde aspecten (cfr. VESOC-WG/D-03/119).

Er wordt anderzijds verwezen naar de aanduiding van ambtenaren die belast zullen worden met de controle op de naleving van het decreet en de uitvoeringsbesluiten, zonder dat dit wordt uitgediept in de memorie van toelichting. Daarenboven stelt de VCSPo opnieuw vast dat overleg en advies met/van sociale partners en andere relevante instanties ontbreekt.

Tenslotte merkt VCSPo op dat nog enkele andere aspecten door de Vlaamse regering 'open' gelaten zijn in het voorontwerp van decreet, nogmaals zonder vermelding van verder overleg en advies met/van sociale partners en andere, relevante instanties.

- De Vlaamse regering dient de waarde van de dienstencheque en het bijhorende, aanvullende bedrag nog te bepalen, waarbij de mogelijkheid voorzien wordt om dit te laten variëren in functie van de activiteit of de gebruiker. Dit nieuwe betaalmiddel is een vorm van niet-recurrente subsidiëring van de erkende ondernemingen, met het risico dat de beschikbare kredieten fluctueren en leiden tot financieringsproblemen. Daarenboven stapte het dienstencheque-systeem af van het solidariteitsprincipe, waarbij de bijdragen van gebruikers aangepast zijn aan het beschikbare inkomen (sociale tarifiering).
- De Vlaamse regering bepaalt dat de erkende ondernemingen die gebruik maken van de dienstencheque niet-werkende werkzoekenden in dienst moeten nemen, maar zal de concrete invulling van wat hieronder wordt verstaan later bepalen. Dit roept vragen op naar inzake de loon- en arbeidsvoorwaarden, de kwalificatievereisten en de duurzaamheid van de tewerkstelling.

2.3 Artikelsgewijze opmerkingen

Artikel 1:

Het decreet regelt een gewestaangelegenheid (i.c. arbeidsbemiddeling en wedertewerkstelling van niet-werkende werkzoekenden), maar op inhoudelijk vlak 'raakt' het decreet ook aan gemeenschapsmateries die betrekking hebben op 'persoonsgebonden activiteiten'.

Artikel 2, 1° - omschrijving van administratie:

Er wordt vastgesteld dat de VDAB geen rol krijgt in de uitvoering van deze maatregel die gericht is op de creatie van buurt- en nabijheidsbanen.

Artikel 2, 5° - definitie van 'onderneming':

Ook natuurlijke personen zouden worden toegelaten als 'onderneming'. Bovendien volstaat het blijkbaar dat de bedoelde ondernemingen ten minste gedeeltelijk de toegestane activiteiten leveren (zie artikel 8). Hiermee trekt de Vlaamse regering de erkenning van ondernemingen volledig open. Het is echter wenselijk om een meer selectieve invulling te geven aan de ondernemingen die in aanmerking komen voor het leveren van de betrokken activiteiten via dienstencheques. Er dient prioriteit gegeven te worden aan de erkende voorzieningen (i.c. de VZW's en de semi-overheidssector) die dergelijke activiteiten als kerntaak verrichten. In de voorstellen van de Vlaamse regering inzake flexibele kinderopvang (aan huis) is dit overigens expliciet voorzien (enkel organisaties met erkenning/controle door Kind en Gezin (cfr. VESOC-WG/D-03/119)).

Art. 7, 2° - *"nominale waarde en aanvullend bedrag kunnen variëren i.f.v. de aard van de activiteit of van de gebruiker, alsmede ..."*

Dit betekent dat de Vlaamse regering zelf bepaalt hoeveel het voor bepaalde activiteiten of bepaalde gebruikers wenst te investeren. Dit dient te gebeuren via overleg en advies met/van de Vlaamse sociale partners en andere, relevante instanties. (Het beschikbare budget is immers beperkt tot € 13,8 miljoen, waarvan € 6.934.059 in 2004).

Art. 8, § 2 - *"De Vlaamse regering bepaalt de activiteiten waarvoor de dienstencheque kan worden aangewend."*

Dit is een onbeperkte bevoegdheidsdelegatie aan de Vlaamse regering. Er dient een expliciete afbakening van de activiteiten te komen, via overleg en advies met/van de Vlaamse sociale partners en andere, relevante instanties.

Art. 10, § 1 - *De Vlaamse regering bepaalt wat onder de niet-werkende werkzoekenden wordt verstaan*

Dit moet bepaald worden via overleg en advies met/van de sociale Vlaamse partners en andere relevante instanties.

Art. 10, § 2 - *"wet van 3 juli betreffende de arbeidsovereenkomsten"*

De verwijzing naar deze wet is de enige voorwaarde die 'enige zekerheid' biedt over de modaliteiten inzake de (verplichte) tewerkstelling van niet-werkende werkzoekenden.

Art. 12 - *toezicht:*

Afhankelijk van de erkende activiteit moet een gepaste toezicht georganiseerd worden, met betrokkenheid van de Vlaamse sociale partners en andere, relevante instanties.

2.4 Besluit

Dit voorontwerp van decreet regelt enkel het algemeen kader voor de invoering en toepassing van dienstencheques in Vlaanderen. De VCSPO is van oordeel dat er een expliciete invulling moet komen van de enkele cruciale aspecten in de tekst van het decreet zelf, zodat het stelsel van de dienstencheques niet leidt tot interferenties met de structurele uitbouw van de erkende, reguliere welzijnsvoorzieningen in Vlaanderen.

Hierbij wordt meer bepaald gewezen op:

- een selectieve afbakening van de concrete activiteiten waarvoor dienstencheques zullen worden ingevoerd (cf. 'flexibele kinderopvang');
- een concrete bepaling van de procedure en de voorwaarden tot erkenning van de ondernemingen die de geselecteerde activiteiten mogen leveren, met prioriteit voor de erkende, reguliere welzijnsvoorzieningen die hierbij een 'hoofdrol' spelen;
- het vastleggen van de waarde van de dienstencheque en het bijhorende aanvullende bedrag (rekening houdend met de consequenties van dit 'nieuwe betaalmiddel': niet-recurrente financiering en ontbreken van het solidariteitsprincipe);
- een duidelijke omschrijving van de doelgroep van niet-werkende werkzoekenden die via het stelsel van dienstencheques moeten worden aangeworven, met indicatie van de te respecteren loon- en arbeidsvoorwaarden, kwalificatie- en opleidings-vereisten, ...;

- een uitwerking van de aanpak inzake toezicht op de werking van het dienstencheque-systeem (kwaliteitscontrole, ...).

De explicitering van het decreet dient volgens de VCSPO te gebeuren in overleg met de Vlaamse sociale partners en andere relevante instanties (bv. Kind en Gezin).

Er zal ook de nodige aandacht besteed moeten worden aan de afstemming met het federale dienstencheque-systeem voor de huishulp van huishoudelijke aard (incl. de effecten voor het PWA-stelsel).

3. Standpunt ACV, ABVV en ACLVB

In het kader van het Vlaams Werkgelegenheidsoverleg (september - oktober 2003) hebben de vakbonden erop gewezen dat de argumenten van de Vlaamse regering om de dienstencheques - in een eerste fase - te beperken tot de huishulp van huishoudelijke aard, nog steeds valabel blijven. Het betreft meer bepaald de volgende argumenten:

- Het beperkte budget en de reeds zeer grote vraag inzake huishoudelijke hulp;
- Het grootste effect ter bestrijding van zwartwerk op het vlak van huishoudelijke hulp;
- Het bestaan van goedwerkende systemen op de andere domeinen van het welzijnsbeleid (kinderopvang en thuiszorg), waardoor een nieuw systeem overbodig wordt en tot ongewenste effecten kan leiden.

De toepassing van de dienstencheques in de social-profit poetsdiensten illustreert dit trouwens treffend: er treedt een verschuiving op van de vraag bij de meer bemiddelde klanten van de gesubsidieerde poetshulp, waar naar draagkracht betaald wordt, naar de dienstencheques waar forfaitair en dus beduidend minder betaald wordt. Anderzijds hebben niet-bemiddelde klanten (niet-belastingplichtigen) nog steeds te kampen met wachtlijsten in de reguliere thuiszorg.

Kinderopvang wordt nu als eerste domein voor de toepassing van een Vlaamse dienstencheque naar voor geschoven. De vakbonden verzetten zich principieel tegen de brede invulling. Helemaal onaanvaardbaar is dat het instrument van de dienstencheques gebruikt zal worden in functie van commercialisering van de zorgsectoren, zoals de kinderopvang en de thuiszorg.

Onze argumenten:

- Het toelaten van commerciële bedrijven, waaronder interim-bureaus, in de zorgsector zal op termijn onvermijdelijk leiden tot een dualisering van de zorg, waarbij de privé-bedrijven in hun winststreven, hetzij zullen besparen op de kwaliteit van hun diensten, hetzij zich zullen focussen op een begoed publiek dat bereid is meer te betalen voor een kwaliteitsvolle dienstverlening;
- Een niet efficiënte besteding van overheidsmiddelen :
De te hoge kostprijs van de Initiatieven Buitenschoolse Kinderopvang werd ingeroepen om over te stappen naar een programmatie en beperkte groei van het aantal plaatsen, ondanks de hoge vraag. Een subsidiëring van kinderopvang aan huis is minstens dubbel zo duur als de collectieve opvang. Waar de

reguliere opvang slechts met mondjesmaat extra middelen ter beschikking krijgt, wordt hier een zeer royale injectie in een nieuwe dure kinderopvangvorm voorzien.

- Kinderopvang aan huis is asociaal, want te duur voor het gemiddeld gezin met 1 à 2 kinderen. Één uur kinderopvang aan huis kost 6,2 € tegenover 1,5 € per kind per uur in de IBO.
- Kinderopvang aan huis krijgt kans op fiscale aftrek via een samenwerkingsakkoord met de federale regering. Dit is een regelrechte discriminatie ten opzichte van alle andere opvangvormen voor kinderen ouder dan 3 jaar, waarvoor al jaren de fiscale aftrek gevraagd wordt. De dienstencheque blijft duur voor niet-belastingbetalers (6,2 €).
- Kinderopvang aan huis creëert nieuwe segregaties: kinderen met een persoonlijke oppas thuis ten opzichte van een omkadering in de andere opvangvormen van 1 op 7 tot 1 op 14. De zogenaamde vrije keuze van de ouders is theoretisch: de prijs van de dienstencheque kunnen betalen zal bepalen of men er kan van gebruik maken. De reguliere opvang riskeert het label “opvang voor minvermogenen” opgekleefd te krijgen.
- Door de eventuele opening naar de interim-kantoren en andere privé-partners zullen de bestaande loons- en arbeidsvoorwaarden op de helling gezet worden
- Hoge subsidiëring in de reguliere sector verantwoordt de hoge kwaliteitseisen, het kwaliteitsbeleid dat door de organisaties dient gevoerd te worden én de kwaliteitscontrole. Opleiding en opleidingskansen van personeel zijn hierbij belangrijke aandachtspunten.

Bij de dienstencheques, nochtans zeer zwaar gesubsidieerd, worden geen kwaliteitseisen in de erkenningvoorwaarden gesteld.

Soepele erkenning voor de commerciële sector t.o.v. (terechte) kwaliteitseisen voor de social profit is onaanvaardbaar.

Los van de inhoudelijke bezwaren, stellen we vast dat het decreet een gewestbevoegdheid regelt, terwijl de beoogde sectoren gemeenschapsbevoegdheid betreffen.

Onze weerstand t.a.v. de dienstencheques op deze terreinen neemt niet weg dat we blind zijn voor de maatschappelijke noden aan kinderopvang en zorg aan zorgbehoevenden. De vakbonden stellen dat er dringend bijkomende middelen moeten gaan naar de uitbouw van kinderopvang en de gezinszorg, maar dan wel via het reguliere, bestaande circuit. Dat daarbij meer aandacht gaat naar de uitbouw van meer flexibele vormen van kinderopvang, zoals opvang aan huis op extreem vroege en late uren, wordt zeker ondersteund.

Mocht de regering alsnog dienstencheques willen toepassen in de kinderopvang, dan wensen wij, onverkort ons principieel standpunt, hierbij volgende voorwaarden gerespecteerd te zien:

- Enkel voor de thuisopvang van kinderen op extreem vroege en extreem late uren en enkel vanuit de erkende voorzieningen die kinderopvang als kerntaak hebben met toepassing van de arbeidsvoorwaarden in de sector.

- De interim-sector heeft enkel een rol te spelen vanuit haar klassieke opdracht: in opdracht van de voorziening vervanging van ziek personeel of uitbreiding van werk.
- Kwaliteit gecontroleerd door Kind en Gezin.
- Opleiding van het personeel zoals voorzien bij de IBO's in de BKO.
- Creatie van werkgelegenheid voor niet-werkende werkzoekende en de werkende werkzoekende met inkomensgarantie-uitkering zoals voorzien in de federale regelgeving huishoudelijke hulp.
- Arbeidsovereenkomst van onbepaalde duur.
- Sociale tarifiëring om inkomenssegregatie tussen opvangvormen te vermijden.
- De toepassingsproblemen bij het functioneren van de dienstencheque thuishulp tonen de noodzaak aan van een controlesysteem dat misbruiken kan bestrijden.}

Ook andere social-profitsectoren zoals het persoonlijk assistentiebudget voor personen met een handicap moet via de reguliere werkwijze aangepast worden en niet via de dienstencheque.

De uitbreiding van de federale toegelaten sectoren heeft een aantal buurtdiensten opgenomen zoals vervoer van mindermobielen, strijkateliers en boodschappendiensten aan huis. Deze uitbreiding komt tegemoet aan de voornaamste noden bij particulieren, waardoor een verdere uitbreiding van sectoren op Vlaams niveau niet gewenst is. In geen geval wensen wij dat ondernemingen cheques kunnen aankopen ten behoeve van hun personeel, ook niet om kinderopvang in het bedrijf te organiseren.

Wat betreft de federale sectoren vragen we ook dat de Vlaamse overheid de ruimte, die de federale overheid laat voor betere contractvoorwaarden, optimaal benut: geen aantasting van de arbeidsrechtelijke 1/3de en 3 uren-regels.

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 36.510/VR

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, verenigde kamers, op 3 februari 2004 door de Vlaamse minister van Werkgelegenheid en Toerisme verzocht hem, binnen een termijn van vijf werkdagen verlengd tot acht werkdagen ⁽¹⁾, van advies te dienen over een voorontwerp van decreet "houdende dienstencheques", heeft op 12 februari 2004 het volgende advies gegeven:

⁽¹⁾ Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State waarin wordt bepaald dat de termijn van vijf werkdagen verlengd wordt tot acht werkdagen in het geval waarin het advies gegeven wordt door de verenigde kamers met toepassing van artikel 85bis.

Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling als volgt gemotiveerd:

- "1. Zoals vermeld in de nota aan de Vlaamse regering van 12 december 2003 werd op de werkgelegenheidsconferentie van 9 oktober 2003 beslist dat de federale overheid vanaf 1 januari 2004 de volledige budgettaire last voor de dienstencheques voor huishulp van huishoudelijke aard zal dragen, en ook zal instaan voor de erkenning van de ondernemingen. Op deze werkgelegenheidsconferentie werd tevens afgesproken dat Vlaanderen het succesvolle systeem van dienstencheques nu zelf zal toepassen voor de creatie van tewerkstelling binnen haar eigen bevoegdheid en eigen budgetten.
2. Om deze beslissing te kunnen uitvoeren is een Vlaamse decretale basis noodzakelijk.
3. Gelet op het belang dat de Vlaamse regering hecht aan een snelle uitvoering van deze beslissing is een spoedbehandeling door de Raad van State noodzakelijk, zodat de implementatie in het voorjaar 2004 nog mogelijk is.
4. In de ondernemingsconferentie is tussen de Vlaamse regering en de Vlaamse sociale partners overeengekomen dat de getroffen beslissingen nog voor het zomerreces dienen geoperationaliseerd te worden; de Vlaamse dienstencheque-maatregel behoort daartoe" ⁽²⁾.

*

* *

⁽²⁾ In die motivering wordt slechts verwezen naar de context van de ontworpen regeling en naar de beweegredenen die hebben geleid tot de uitwerking ervan, en wordt voorts de intentie van de Vlaamse regering uitgedrukt om deze regeling zo spoedig mogelijk tot stand te brengen. Er wordt onvoldoende duidelijk gemaakt dat die regeling op zich dermate spoedeisend is dat noodzakelijkerwijze een beroep moet worden gedaan op de spoedprocedure bedoeld in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, en bijgevolg een beroep op artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van die wetten niet kan volstaan. De stellers van het ontwerp dienen in de toekomst de redenen die de spoedaanvraag verantwoorden, op een meer nauwkeurige wijze uiteen te zetten. Gelet op de conclusie van dit advies, wordt ondanks de gebrekkige motivering uitzonderlijk toch advies gegeven.

36.510/VR

Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*

*

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt tot het invoeren, op het niveau van het Vlaamse Gewest, van een systeem van dienstencheques met het oog op het creëren van bijkomende werkgelegenheid. Daarbij wordt een tegemoetkoming toegekend om de activiteiten, bepaald door de Vlaamse regering, door een daartoe erkende onderneming te laten uitvoeren (artikelen 3, 8 en 9).

De dienstencheques worden uitgegeven door het daartoe aangewezen "uitgiftebedrijf" (artikel 4). De gebruiker overhandigt per gepresteerd arbeidsuur een dienstencheque aan een erkende onderneming (artikel 5, § 1). Het bevoegde Vlaamse bestuur financiert, in naam en voor rekening van de gebruiker, als tegemoetkoming aan het "uitgiftebedrijf" een aanvullend bedrag per gepresteerd uur op grond van het aantal door deze onderneming gevalideerde dienstencheques (artikel 5, § 2). Het "uitgiftebedrijf" stort de waarde van de dienstencheque en van het aanvullende bedrag door aan de erkende onderneming (artikel 5, § 3). Het betrokken bestuur treedt van rechtswege in de plaats van de gebruiker ten belope van het aan het "uitgiftebedrijf" gestorte bedrag (artikel 6). Voor de uitvoering van de activiteiten waarvoor dienstencheques kunnen worden toegekend, dient de erkende onderneming een niet-werkende werkzoekende in dienst te nemen (artikel 10, § 1).

De nadere regeling van het systeem wordt, door middel van tal van delegaties, in zeer ruime mate aan de Vlaamse regering overgelaten (zie de artikelen 2, 5°, 4, § 2, 7, 8, 9, § 2, 10, §§ 1, tweede lid, en 2, tweede lid, 11 en 12). De Vlaamse

regering bepaalt tevens de datum van inwerkingtreding van het decreet dat thans in ontwerpvorm voorligt (artikel 13).

BEVOEGDHEID VAN HET VLAAMSE GEWEST

1. Uit artikel 3 van het ontwerp blijkt dat het ontworpen systeem is opgezet met het oog op het creëren van bijkomende werkgelegenheid in het Vlaamse Gewest. In artikel 1 wordt bepaald dat het ontwerp een gewestaangelegenheid regelt. In de memorie van toelichting wordt dienaangaande verwezen naar artikel 6, § 1, IX, 1° en 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Krachtens die bepalingen zijn de gewesten bevoegd voor de arbeidsbemiddeling (1°) en, afgezien van hier niet terzake doende uitzonderingen, voor de programma's voor wedertewerkstelling van de niet-werkende werkzoekenden (2°).

Het ontwerp heeft geen uitstaans met de arbeidsbemiddeling, zodat de referentie aan artikel 6, § 1, IX, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 in casu niet relevant is. Blijft dan de vraag of de ontworpen regeling kan worden beschouwd als een "programma voor wedertewerkstelling van de niet-werkende werkzoekenden" in de zin van artikel 6, § 1, IX, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

2. Het begrip "programma voor wedertewerkstelling" werd opgenomen in de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bij artikel 4, § 13, van de wet van 8 augustus 1988 tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen.

Tijdens de bespreking van die wet in de bevoegde parlementaire commissie werd door de Minister van Institutionele Hervormingen (N) omtrent dit begrip de volgende toelichting verschaft ⁽³⁾:

"In het Ministerie van Tewerkstelling en Arbeid wordt hieronder verstaan: «projecten waarbij volgens de regels door de overheid vastgelegd, werklozen of ermee gelijkgestelden, andere werkzoekenden, sommige categorieën bestaansminimumtrekkers, worden tewerkgesteld in het kader van activiteiten van

⁽³⁾ Verslag ANTOINE - UYTENDAELE, Parl. St., Kamer, B.Z. 1988, nr. 516/6, 160.

36.510/VR

algemeen of maatschappelijk belang, en die geheel of gedeeltelijk uit de algemene middelen worden gefinancierd».

Het betreft derhalve werklozen die als dusdanig in een programma worden tewerkgesteld. De contractuele tewerkstelling van bepaalde werklozen door werkgevers, die hiervoor vrijstelling van werkgeversbijdragen bekomen, kunnen in deze definitie niet worden beschouwd als tewerkstellingsprogramma's".

Tijdens de bespreking in de plenaire vergadering van de Kamer van Volksvertegenwoordigers verwees diezelfde minister uitdrukkelijk naar zijn verklaring in de commissie, en voegde hij daaraan toe dat het B.T.K., het D.A.C. en de Geco's onder het begrip vallen, maar niet de jongerenstages "omdat men hier een normaal arbeidscontract heeft in de bedrijven" ⁽⁴⁾.

Bij de bijzondere wet van 13 juli 2001 tot herfinanciering van de gemeenschappen en uitbreiding van de fiscale bevoegdheden van de gewesten werd weliswaar het personele toepassingsgebied van de bij artikel 6, § 1, IX, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 bedoelde programma's uitgebreid, maar werd het begrip "programma voor wedertewerkstelling" onverlet gelaten, zodat ter bepaling van de inhoud van dat begrip nog steeds kan worden verwezen naar de parlementaire voorbereiding van de wet van 8 augustus 1988.

Uit die parlementaire voorbereiding vloeit voort dat een "programma voor wedertewerkstelling" enkel betrekking kan hebben op activiteiten van algemeen of maatschappelijk belang, wat uitsluit dat algemene tewerkstellingsmaatregelen of activiteiten met een commerciële inslag het voorwerp zouden uitmaken van een tewerkstellingsprogramma in de zin van artikel 6, § 1, IX, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ⁽⁵⁾.

⁽⁴⁾ Parl. Hand., Kamer, 29 juli 1988, 1433.

⁽⁵⁾ Een andere indicatie dat het toepassingsgebied in die zin moet worden omschreven, kan worden gevonden in het bepaalde in artikel 6, § 1, IX, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, dat voorziet in een financiële tegemoetkoming vanwege de federale overheid voor iedere binnen het raam van een arbeidsovereenkomst in een wedertewerkstellingsprogramma geplaatste niet-werkende werkzoekende. Er kan bezwaarlijk worden aangenomen dat deze tegemoetkoming gelijk welke wedertewerkstelling van niet-werkende werkzoekenden zou betreffen. Men dient integendeel te refereren aan inhoudelijk gelijkaardige programma's die bestonden vóór de invoering van die bepaling in de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

De "programma's voor wedertewerkstelling" betreffen derhalve door de overheid opgezette of gesubsidieerde projecten, die precies omwille van die betrokkenheid van de overheid moeten gericht zijn op activiteiten van algemeen of maatschappelijk belang. Uit dit laatste kenmerk vloeit voort dat het in beginsel zal gaan om activiteiten bij een overheidsinstantie zelf of bij een vereniging uit de non-profitsector ⁽⁶⁾.

3. In casu beantwoordt de ontworpen regeling niet aan de zo-even uitgetekende kenmerken van een wedertewerkstellingsproject in de zin van artikel 6, § 1, IX, 2°, van de bijzondere wet 8 augustus 1980. Uit geen enkele bepaling van het ontwerp blijkt immers dat projecten worden beoogd die gericht zijn op activiteiten van algemeen of maatschappelijk belang, en die worden uitgevoerd door overheidsinstanties of verenigingen uit de non-profitsector. Integendeel blijkt de regeling ook de tewerkstelling binnen het normale economische circuit te willen bevorderen, nu ook commerciële ondernemingen de begunstigden van de dienstencheques kunnen zijn.

De ontworpen regeling is derhalve te beschouwen als een tewerkstellingsmaatregel waarvoor de federale overheid bevoegd is, en niet als een programma voor wedertewerkstelling van de niet-werkende werkzoekenden in de zin van artikel 6, § 1, IX, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, waarvoor de gewesten bevoegd zijn. Behoudens het gegeven dat in het voorliggende ontwerp bepaalde aspecten van de regeling worden gedelegeerd aan de Vlaamse regering ⁽⁷⁾, loopt de inhoud van de ontworpen regeling overigens volledig parallel met de regeling die is vervat in de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van buurtdiensten en -banen, zoals gewijzigd bij de programmawet van 22 december 2003. Globaal genomen, werd de invoering van zulk

⁽⁶⁾ Advies 26.727/1/V van 29 juli 1997 bij een ontwerp van koninklijk besluit tot uitvoering van artikel 7, § 1, derde lid, m, van de besluitwet van 27 december betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders betreffende de herinschakeling van de langdurig werklozen.

⁽⁷⁾ Afgezien van het bevoegdheidsprobleem dat het ontwerp doet rijzen, zijn die delegaties te verregaand gelet op de beginselen die de verhouding tussen de wetgevende en de uitvoerende macht regelen.

36.510/VR

een regeling door de Raad van State, afdeling wetgeving, geacht te behoren tot de bevoegdheid van de federale overheid ⁽⁸⁾.

4. Conclusie moet derhalve zijn dat het ontwerp, zoals het thans is opgevat, geen doorgang kan vinden.

Om binnen de bij artikel 6, § 1, IX, 2°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 aan de gewesten toegekende bevoegdheid te blijven, zou het ontwerp moeten worden herschreven teneinde de gesteunde activiteiten te doen kaderen binnen een programma voor wedertewerksstelling van de niet-werkende werkzoekenden zoals hoger omschreven.

Daarnaast vermogen de gemeenschappen en de gewesten maatregelen te nemen die een tewerkstellingsbevorderend effect hebben voor zover die maatregelen kaderen binnen het raam van het beleid inzake de hen toevertrouwde aangelegenheden, zo bij voorbeeld wat de gemeenschappen betreft, het stimuleren van de kwaliteitszorg binnen de welzijnssector of het verruimen van het aanbod binnen die sector ⁽⁹⁾. Een dusdanige regeling dient evenwel het voorwerp uit te maken van een specifiek decreet dat betrekking heeft op de aangelegenheid waaraan de maatregel die een tewerkstellingsbevorderend effect heeft, kan worden gekoppeld ⁽¹⁰⁾.

⁽⁸⁾ Zie de adviezen 30.519/1 van 7 december 2000 en 31.658/1 van 15 mei 2001, Parl. St., Kamer, DOC 50 1281/001 en het advies 36.198/1 van 4 december 2003, Parl. St., Kamer, DOC 51 0473/035.

⁽⁹⁾ Advies 30.519/1 van 7 december 2000, l.c., 23, voetnoot 3.

⁽¹⁰⁾ Dit is een gemeenschapsdecreet voor wat de in de memorie van toelichting aangehaalde domeinen van de kinderopvang en de hulp aan bejaarden, zieken en gehandicapten betreft.

36.510/VR

De verenigde kamers waren samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter, voorzitter,
	Y. KREINS,	kamervoorzitter,
	J. BAERT, J. SMETS, J. JAUMOTTE, M. BAGUET,	staatsraden,
Mevrouw		
de Heer	A. SPRUYT,	assessor van de afdeling wetgeving,
Mevrouwen	A. BECKERS, B. VIGNERON,	griffiers.

De verslagen werden uitgebracht door de HH. W. VAN VAERENBERGH, eerste auditeur en
A. LEFEBVRE, auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

A. BECKERS

M. VAN DAMME

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, en de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen ;

Na beraadslaging,

BESLUIT :

De minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, en de Vlaamse minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen zijn er mee belast in naam van de Vlaamse regering, het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

HOOFDSTUK I

Inleidende bepalingen

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschaps-aangelegenheid.

Artikel 2

Voor de toepassing van dit decreet wordt verstaan onder :

- 1° de wet : de wet van 20 juli 2001 tot bevordering van de buurtdiensten en -banen ;
- 2° dienstencheque : het betaalmiddel zoals bedoeld in artikel 3 ;
- 3° uitgiftebedrijf : bedrijf dat de dienstencheques uitgeeft ;
- 4° gebruikers : natuurlijke personen die gebruik kunnen maken van de dienstencheque voor kinderopvang ;
- 5° onderneming : a) een door Kind en Gezin erkend(e) crèche of initiatief voor buitenschoolse

opvang ; b) een rechtspersoon wiens activiteit of doel geheel of gedeeltelijk bestaat uit het instaan voor kinderopvang ;

- 6° Kind en Gezin : de instelling van openbaar nut opgericht door het decreet van 29 mei 1984 houdende de oprichting van de instelling Kind en Gezin.

HOOFDSTUK II

Principe en toepassingsgebied

Artikel 3

Binnen de perken van het begrotingskrediet wordt een stelsel van dienstencheques ingesteld met het oog op de uitbreiding van het aanbod van kinderopvang, met name in de woning van de gebruiker(s), en de toekenning van een tegemoetkoming aan gezinnen in de kosten voor die kinderopvang.

Artikel 4

De dienstencheques worden uitgegeven door het hiertoe aangewezen uitgiftebedrijf.

De Vlaamse regering bepaalt de procedure voor de aanwijzing van het uitgiftebedrijf.

Artikel 5

De gebruiker overhandigt per gepresteerd arbeidsuur een dienstencheque aan een erkende onderneming.

De Vlaamse regering financiert, in naam en voor rekening van de gebruiker, als tegemoetkoming aan het uitgiftebedrijf een aanvullend bedrag per gepresteerd uur op grond van het aantal van de door dit bedrijf gevalideerde dienstencheques.

Het uitgiftebedrijf stort de waarde van de dienstencheque en van het aanvullend bedrag door aan de erkende onderneming.

Artikel 6

De Vlaamse regering treedt van rechtswege in de plaats van de gebruiker ten belope van het aan het uitgiftebedrijf gestorte bedrag.

Artikel 7

De Vlaamse regering bepaalt :

- 1° de vorm van de dienstencheque ;
- 2° de nominale waarde van de cheque en het aanvullend bedrag, die kunnen variëren in functie van de gebruiker, alsmede de nadere voorwaarden en de nadere regels voor de stortingen zoals bedoeld in artikel 5.

HOOFDSTUK III

Erkenning als onderneming

Artikel 8

§ 1. De kinderopvang kan enkel worden uitgevoerd door ondernemingen die daartoe erkend zijn door Kind en Gezin.

§ 2. Een erkenning door Kind en Gezin is slechts mogelijk als de onderneming aan de volgende minimale erkenningsvoorwaarden voldoet :

- 1° de onderneming gaat na en bevestigt dat de woning van de gebruiker(s) voldoende veilig en hygiënisch is in functie van de beoogde kinderopvang ;
- 2° de onderneming ziet erop toe dat één werknemer nooit meer dan vijf kinderen tegelijk opvangt ;
- 3° de onderneming maakt schriftelijke afspraken met de gebruiker, en dat minstens over :
 - a) het aantal kinderen dat wordt opgevangen ;
 - b) de identiteit van de kinderen die worden opgevangen ;
 - c) de opvangmomenten en de opvangduur ;
 - d) de bereikbaarheid van de gebruiker ;

e) een regeling in geval van ziekte van een of meer kinderen ;

f) de huishoudelijke taken die de werknemer desgevallend uitvoert ;

4° de onderneming maakt schriftelijke afspraken met de werknemer, en dat minstens over :

- a) de omgang met de kinderen die worden opgevangen ;
- b) de omgang met de gebruiker ;
- c) desgevallend de samenwerking met derden ;
- d) desgevallend de huishoudelijke taken die hij opneemt ;

5° de onderneming beschikt over een attest van goed zedelijk gedrag, op naam van de werknemer die in de opvang voorziet ;

6° de onderneming beschikt over een bewijs van verzekering burgerlijke aansprakelijkheid voor de werknemer en over een rechtsbijstandsverzekering ;

7° de onderneming staat in voor de selectie van de werknemer op basis van een functiebeschrijving en voorziet in vorming en bijscholing van de werknemer.

§ 3. De Vlaamse regering kan met betrekking tot de in § 2 vastgelegde voorwaarden nadere regels bepalen.

§ 4. De Vlaamse regering bepaalt de procedure van de erkenning, evenals de schorsing en intrekking ervan.

HOOFDSTUK IV

Voorwaarden

Artikel 9

§ 1. Voor de uitvoering van de kinderopvang dient de overeenkomstig artikel 8 erkende onderneming een niet-werkende werkzoekende in dienst te nemen.

De Vlaamse regering bepaalt wat onder niet-werkende werkzoekende wordt verstaan alsook de na-

dere voorwaarden waaraan deze werkzoekende dient te voldoen.

§ 2. De in § 1 bedoelde werkzoekende moet voorafgaand aan zijn indienstneming een opleiding kinderopvang hebben gevolgd die erkend is door Kind en Gezin.

§ 3. De in § 1 bedoelde werkzoekende moet tewerkgesteld worden overeenkomstig de bepalingen vervat in hoofdstuk II, afdeling 2 van de wet.

De Vlaamse regering kan nadere voorwaarden bepalen waaraan de tewerkstelling dient te voldoen.

§ 4. De overeenkomstig artikel 8 erkende onderneming maakt voorafgaand een verklaring op eer over aan de Vlaamse minister bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid waarin ze bevestigt een niet-werkende werkzoekende in dienst te nemen. De Vlaamse minister bevoegd voor het tewerkstellingsbeleid valideert deze verklaring.

De erkenning kan worden ingetrokken indien de onderneming de bepalingen in §§ 1 tot en met 3 niet naleeft.

HOOFDSTUK V

Procedure

Artikel 10

De Vlaamse regering bepaalt de modaliteiten en voorwaarden van de verwerving en het gebruik van de dienstencheque.

HOOFDSTUK VI

toezicht

Artikel 11

De Vlaamse regering wijst de ambtenaren aan belast met de controle van de naleving van de bepalingen van dit decreet en haar uitvoeringsbesluiten.

De administratie Werkgelegenheid van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap is belast met het toezicht op de in artikel 9 vermelde voorwaarden en brengt jaarlijks verslag uit aan de Vlaamse regering in verband met de tewerkstellingseffecten verbonden aan de dienstencheques.

HOOFDSTUK VII

Experiment

Artikel 12

De ondernemingen voorzien in artikel 2, 5°, b, kunnen bij wijze van experiment en geografisch beperkt tot één provincie en één grootstedelijk gebied een voorlopige erkenning krijgen van twee jaar en dit overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk III. Na een evaluatie kunnen ze in aanmerking komen voor een definitieve erkenning.

De Vlaamse regering bepaalt de nadere regels met betrekking tot de uitvoering van het in het eerste lid geformuleerde experiment.

Na verloop van de in het eerste lid vastgestelde periode van twee jaar legt de Vlaamse regering met betrekking tot het experiment een evaluatierapport voor aan het parlement.

HOOFDSTUK VIII

Slotbepalingen

Artikel 13

De Vlaamse regering bepaalt de datum waarop het decreet in werking treedt.

Brussel, 5 maart 2004.

De minister-president van de Vlaamse regering,

Bart SOMERS

*De minister vice-president van de Vlaamse regering,
Vlaamse minister van Werkgelegenheid en Toerisme,*

Renaat LANDUYT

*De Vlaamse minister van Welzijn,
Gezondheid en Gelijke Kansen,*

Adelheid BYTTEBIER
